

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 5 травня 2003 р. № 259-р

Київ

Про затвердження Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів

1. Затвердити Концепцію формування системи національних електронних інформаційних ресурсів (далі — Концепція), що додається.
2. Держкомзв'язку у тримісячний термін розробити заходи на виконання Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів.

Прем'єр-міністр України

В. ЯНУКОВИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО

розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 5 травня 2003 р. № 259-р

КОНЦЕПЦІЯ

формування системи національних електронних інформаційних ресурсів

Мета Концепції

Метою цієї Концепції є визначення стратегії формування системи національних електронних інформаційних ресурсів (далі — ресурсів).

Концепція визначає основні засади і напрями формування, використання та захисту національних ресурсів.

Терміни, використані у Концепції

Основні терміни, використані у цій Концепції, вживаються у значеннях законів України "Про інформацію", "Про Національну програму інформатизації".

Інші терміни Концепції вживаються у такому значенні:

національні ресурси — ресурси незалежно від їх змісту, форми, часу та місця створення, форми власності, призначені для задоволення потреб громадянина, суспільства, держави. Національні ресурси включають державні, комунальні та приватні ресурси;

державні ресурси — ресурси, які є об'єктом права державної власності;

комунальні ресурси — ресурси, які є об'єктом права комунальної власності;

приватні ресурси — ресурси, які є об'єктом права приватної власності;

власник ресурсів — фізична або юридична особа, яка має право власності на ресурси;

система національних ресурсів — організована за єдиною технологією сукупність національних ресурсів, необхідних для розв'язання завдань соціально-економічного розвитку держави та внесених до Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів;

реєстр ресурсів — сукупність даних, упорядкованих з метою обліку і реєстрації ресурсів.

Проблеми формування системи національних ресурсів

В Україні існує багато ресурсів, що характеризуються різноманітними формами представлення інформації, організаційними та технологічними рішеннями, кількість яких збільшується одночасно із стрімким розвитком інформаційних технологій. Під час цих процесів виникає багато проблем. До загальних проблем формування, використання та захисту національних ресурсів належать, зокрема:

переважно галузевий принцип інформатизації органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що призводить до обмеженості використання певних видів ресурсів;

відсутність правових норм, які регулювали б доступ до державних ресурсів, порядок надання і використання інформації про діяльність органів державної влади, підприємств і організацій;

недостатня урегульованість суспільних відносин, пов'язаних із формуванням, використанням та захистом національних ресурсів, у тому числі щодо комерційного використання державних ресурсів;

необхідність приведення національних ресурсів до єдиних державних стандартів на базі новітніх інформаційних технологій, міжнародних стандартів, уніфікованих систем класифікації і кодування інформації;

відсутність ефективних національних операційних, пошукових, геоінформаційних та навігаційних систем;

відсутність вимог до змісту національних ресурсів та обмежень щодо їх використання;

відносно висока вартість користування ресурсами.

Аналіз цих та інших проблем сфери національних ресурсів свідчить про необхідність вдосконалення державної політики у цій сфері.

Державне управління у сфері національних ресурсів

Національні ресурси є важливою складовою стратегічних ресурсів держави, значення якої зростає із розвитком інформаційних технологій та їх використанням в усіх сферах суспільного життя. Ефективне державне управління національними ресурсами є важливою умовою забезпечення інформаційної безпеки держави та реалізації державної політики у сфері інформатизації. Формування системи національних ресурсів є одним із основних завдань Національної програми інформатизації.

Управління та координацію діяльності з питань, пов'язаних з формуванням, використанням та захистом національних ресурсів, включаючи ведення Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів та підготовку щорічної доповіді про стан та розвиток національних ресурсів, повинен забезпечувати спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі зв'язку та сфері інформатизації.

Організація використання і контроль за національними ресурсами в особливий період здійснюється відповідно до законодавства у сфері оборони держави.

Структуру національних ресурсів, їх статус, порядок реєстрації та використання визначає Кабінет Міністрів України.

Для забезпечення формування системи національних ресурсів необхідно розв'язати такі основні завдання, зокрема:

забезпечення широкого доступу до ресурсів, у тому числі іноземних, через глобальні інформаційні мережі;

правове врегулювання суспільних відносин, пов'язаних з формуванням, використанням та захистом національних ресурсів;

вироблення рекомендацій щодо приведення національних ресурсів до єдиних стандартів на базі новітніх інформаційних технологій, міжнародних стандартів, уніфікованих систем класифікації і кодування інформації;

створення ефективних національних пошукових, геоінформаційних та навігаційних систем;

забезпечення розвитку національної освіти, науки, культури через використання новітніх інформаційних технологій;

залучення до формування системи національних ресурсів недержавних структур;

створення умов для забезпечення захисту національних ресурсів незалежно від форми власності;

сприяння наповненню інформаційного ринку національними ресурсами.

Принципи формування та вимоги до змісту національних ресурсів

Під час формування системи національних ресурсів повинні використовуватися технології і засоби, спроможні забезпечити їх необхідний рівень та доступність через глобальні інформаційні мережі.

Власники національних ресурсів, фізичні та юридичні особи, що надають послуги із використанням національних ресурсів, зобов'язані дотримуватися принципів законності, достовірності, загальнодоступності, забезпечення захисту ресурсів та прав користувачів.

Національні ресурси не повинні містити:

закликів до захоплення державної влади, насильницької зміни конституційного ладу, порушення територіальної цілісності і недоторканності України;

інформації, що містить пропаганду тероризму, війни, геноциду, або культу насильства і жорстокості;

інформації, що дискримінує особу за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного чи соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками;

інформації, що може зашкодити честі, гідності, або діловій репутації окремих осіб;

інформації, яка містить ненормативну лексику;

інформації порнографічного характеру.

Забороняється використання національних ресурсів для розповсюдження забороненої, недостовірної та спотвореної інформації.

Державні ресурси

Стратегія формування системи ресурсів органів державної влади полягає в систематизації та інтеграції зазначених ресурсів з метою забезпечення прозорості, відкритості, підвищення, оперативності та ефективності роботи органів державної влади та забезпечення широкого доступу громадян до державних ресурсів.

Реалізація державної політики у сфері державних ресурсів полягає у розв'язанні таких завдань:

створення та ведення Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів, зокрема реєстрація та облік державних ресурсів, формування і забезпечення доступності інформації про склад, розміщення і умови використання ресурсів;

систематизація, забезпечення доступу до наявних державних ресурсів та їх актуалізація;

формування та забезпечення ефективного використання державних ресурсів органами державної влади;

вдосконалення нормативно-правової бази, зокрема визначення порядку і умов користування, оплати робіт, пов'язаних з формуванням, використанням, та захистом державних ресурсів;

координація діяльності органів державної влади і недержавних структур у сфері формування, використання та захисту державних ресурсів.

Слід сприяти залученню недержавних структур для надання інформаційних послуг з використанням державних ресурсів.

Недержавні ресурси

Значна частина ресурсів формується у недержавному секторі і використовується для надання комерційних послуг з використанням національних ресурсів.

Формуванню, використанню та захисту недержавних ресурсів сприятиме:

включення недержавних ресурсів до Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів;

доступність недержавних ресурсів для фізичних і юридичних осіб;

збільшення переліку інформаційних послуг, які надаються з використанням національних ресурсів.

Особлива увага приділятиметься вдосконаленню інформаційного обслуговування масового споживача з використанням національних ресурсів.

Реалізація державної політики у сфері недержавних ресурсів полягає у розв'язанні таких завдань:

розвиток конкурентного середовища, підвищення асортименту і якості інформаційних послуг з використанням національних ресурсів;

сприяння заснуванню і підтримка суб'єктів інформаційного ринку недержавної форми власності, які надаватимуть послуги з використанням національних ресурсів;
сприяння наповненню інформаційного ринку національними ресурсами;
розроблення та реалізація заходів, спрямованих на захист прав користувачів;
гармонізація з міжнародними правовими нормами нормативно-правової бази, пов'язаної з ресурсами;
забезпечення сертифікації національних ресурсів;
сприяння проведенню незалежних експертиз, конкурсів, рейтингових досліджень.

Структура та інфраструктура системи національних ресурсів

Організаційну структуру системи національних ресурсів утворюють:
спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у галузі зв'язку та сфері інформатизації, відповідальний за ведення Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів;
структурні підрозділи з питань інформаційних технологій, взаємодії із засобами масової інформації та зв'язків з громадськістю органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
інформаційні підрозділи підприємств, установ та організацій, а також засоби масової інформації.
Інфраструктуру системи національних ресурсів становлять органи державної влади та суб'єкти господарювання, що забезпечують формування, використання та захист, а також взаємодію виробників і користувачів національних ресурсів.

Нормативно-правове забезпечення формування, використання та захисту національних ресурсів

Основа нормативно-правового забезпечення формування, використання та захисту національних ресурсів становлять Закони України "Про Національну програму інформатизації", "Про інформацію", "Про захист інформації в автоматизованих системах", ця Концепція, інші нормативно-правові акти.

Пріоритетними напрямками формування системи національних ресурсів є:
правове врегулювання відносин, що виникають під час формування, використання і захисту національних ресурсів;
гармонізація нормативно-правової бази у сфері національних ресурсів з міжнародними правовими нормами;
визначення та вдосконалення структури і складу національних ресурсів;
управління національними ресурсами.
Необхідно розробити нормативно-правові акти, що визначатимуть, зокрема:
структуру, статус, порядок реєстрації та використання національних ресурсів;
правові засади комерційного використання державних ресурсів;
вимоги до змісту національних ресурсів та обмеження щодо їх використання.

Забезпечення інформаційної безпеки національних ресурсів

Забезпечення інформаційної безпеки національних ресурсів здійснюється їх власниками шляхом створення комплексної системи захисту інформації щодо запобігання несанкціонованому доступу та дотримання належного рівня захисту національних ресурсів.

Реалізація державної політики щодо забезпечення безпеки національних ресурсів здійснюється згідно із законодавством спеціально уповноваженим органом державного управління у сфері захисту державних інформаційних ресурсів у мережах передачі даних, криптографічного та технічного захисту інформації.

Реалізація Концепції

Реалізація Концепції відбуватиметься поетапно протягом 2003 — 2007 років відповідно до Закону України "Про Національну програму інформатизації".

На першому етапі (2003 — 2004 роки) передбачається:

здійснення координації діяльності органів виконавчої влади з питань, пов'язаних з формуванням, використанням та захистом національних ресурсів;

розроблення нормативно-правових актів, що визначатимуть структуру, статус, порядок реєстрації та використання, а також вимоги до змісту національних ресурсів та обмеження щодо їх використання;

розроблення положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів;

створення та постійне ведення Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів;

систематизація наявних державних ресурсів.

На другому етапі (2005 — 2006 роки) передбачається:

забезпечення широкого доступу до інформації про склад, розміщення та умови використання ресурсів;

розроблення нормативно-правових актів, що регулюватимуть порядок комерційного використання державних ресурсів;

розроблення та внесення на розгляд Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо визначення порядку та умов користування, а також оплати робіт, пов'язаних із формуванням, використанням (у тому числі комерційним) та захистом державних ресурсів, порядку взаємодії органів виконавчої влади з питань, пов'язаних з використанням державних ресурсів;

забезпечення сертифікації національних ресурсів;

розроблення гармонізованих з міжнародними стандартами державних стандартів національних ресурсів та їх запровадження;

На третьому етапі (починаючи з 2007 року) передбачається включення до Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів недержавних ресурсів та подальше вдосконалення системи національних ресурсів відповідно до потреб.

Фінансове забезпечення реалізації Концепції

Фінансове забезпечення реалізації Концепції здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, коштів місцевих бюджетів, залучення інвестицій та інших джерел, не заборонених законом.

Очікувані результати

У результаті реалізації Концепції очікується:

- підвищення рівня інформаційної безпеки держави;
- прискорення впровадження "електронного урядування", підвищення прозорості та відкритості роботи органів державної влади;
- підвищення ефективності діяльності органів державної влади шляхом широкого використання ресурсів;
- підвищення рівня інформаційної безпеки національних ресурсів;
- подальший розвиток національної культури, освіти, науки за рахунок використання новітніх інформаційних технологій;
- розвиток та гармонізація нормативно-правової бази, пов'язаної з ресурсами, з міжнародним правом;
- розвиток структури та інфраструктури ресурсів, зростання обсягів послуг, наданих з використанням національних ресурсів;
- підвищення рівня інформаційної культури та загального освітнього рівня населення;
- зниження витрат, пов'язаних з використанням ресурсів, за рахунок їх систематизації.